

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 213/2013-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. D., P., zastúpeného obchodnou spoločnosťou B., s. r. o., P., v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. P. B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 18 Co/71/2012-454 zo 16. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. D. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. apríla 2013 doručená sťažnosť Ing. A. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 18 Co/71/2012-454 zo 16. januára 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

Predmetom konania vedeného Okresným súdom Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 13 C/336/2006 bolo rozhodovanie o návrhu sťažovateľa na určenie vlastníckeho práva odporcu v 1. rade (obchodnej spoločnosti K., spol. s r. o., P., neskôr K., s. r. o.) k nehnuteľnostiam špecifikovaným v návrhu. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 C 336/06 z 23. mája 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) návrh zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu. Krajský súd rozsudkom č. k. 18 Co 71/2012-454 zo 16. januára 2013 rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil.

Sťažovateľ zdôvodňuje podanie sťažnosti tým, že na okresnom súde podľa jeho názoru konal a rozhodoval vylúčený sudca. Žalovaný v 2. rade mal totiž na pojednávaní obviniť konajúceho sudcu zo zodpovednosti za smrť jeho manželky. Krajský súd uznesením sp. zn. 6 NcC 4/2012 zo 7. februára 2012 však rozhodol, že konajúci sudca nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci, a preto vo veci ďalej konal a rozhodol. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na tú skutočnosť, že „verdict súdu prvého stupňa je diametrálne odlišný od prvého prvostupňového rozsudku, pretože zatiaľ čo v prvom prípade súd žalobe vyhovel, v tomto druhom prípade súd žalobu zamietol. Mgr. M. K. v dôsledku svojej zaujatosti rozhodol vo veci ako vylúčený sudca, čím boli porušené práva sťažovateľa podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR.“

Nadväzne na to sťažovateľ poukazuje na obsah uznesenia krajského súdu sp. zn. 1 Tos/4/2013 z 13. februára 2013 a zdôrazňuje, že „ten istý súd (Krajský súd v Prešove) v právnej veci toho istého účastníka (Ing. A. D.) rozhodol pri potenciálnej zaujatosti sudcu Okresného súdu Prešov diametrálne odlišne. Krajský súd v Prešove vyslovil právny názor, že zákon nespája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania veci iba so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale dôvodom takéhoto rozhodnutia je čo i len pochybnosť o nezaujatosti... Napriek tomu, že tento právny názor súdu bol vyslovený v trestnej veci, sťažovateľ sa domnieva, že ho možno aplikovať aj v danom prípade.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ hodnotí rozsudok krajského súdu ako rámcový, stručný a arbitrárny. Krajský súd sa podľa jeho názoru nedostatočne vysporiadal s námietkami sťažovateľa uvedenými v odvolaní, dokonca niektorými námietkami sa vôbec nezaoberal. Krajský súd mal rozhodnúť bez toho, aby bola sťažovateľovi daná možnosť vyjadriť sa k predmetu konania vrátane predloženia dôkazov, čím došlo k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom. Postupom porušovateľa základného práva bola sťažovateľovi znemožnená realizácia práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) pre účely ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Rovnako nepreskúmateľný má byť aj rozsudok okresného súdu, ktorého odôvodnenie zahŕňa v podstate tri odseky na strane 4 rozsudku. Sťažovateľ ďalej vyjadruje presvedčenie, že podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva bolo adekvátnym prostriedkom ochrany jeho práva z dôvodu, že na tom mal naliehavý právny záujem a že konajúce súdy vo svojich rozsudkoch uspokojivo nevysvetlili, akou žalobou o plnenie sa sťažovateľ mohol domáhať svojho práva. Naliehavosť právneho záujmu na podaní určovacej žaloby pritom sťažovateľ zdôvodňoval odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 222/2001 z 5. apríla 2002. Rozhodnutie okresného súdu aj vzhľadom na uvedené považuje sťažovateľ za prekvapivé a porušujúce právny princíp predvídateľnosti práva. Okresný súd ani krajský súd sa však podľa názoru sťažovateľa vo svojich rozhodnutiach s uvedeným judikátom nevysporiadali a rovnako sa nevysporiadali ani s dôvodmi, pre ktoré nevykonali všetky navrhnuté dôkazy, čo malo v konečnom dôsledku viesť k neúplnému zisteniu skutkového stavu veci.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ tvrdí, že bolo porušené „jeho ústavou garantované právo v intenciách článku 46 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Zároveň bolo porušené právo sťažovateľa v zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom riadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k.: 18 Co/71/2012-454 zo dňa 16. 01. 2013 porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k.: 18 Co/71/2012-454 zo dňa 16. 01. 2013 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 331,13 EUR na bankový účet advokáta sťažovateľa v lehote do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

Súčasne sťažovateľ požiadal aj o vydanie dočasného opatrenia, ktorým by bola odložená vykonateľnosť rozsudku krajského súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy vecí nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010).

Ústavný súd pri skúmaní podmienok konania o podanej sťažnosti zistil, že sťažovateľ 21. marca 2013 podal na okresnom súde dovolanie namietajúc existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, t. j. že sťažovateľovi ako účastníkovi konania mala byť postupom všeobecných súdov odňatá možnosť konať pred súdom a podľa § 237 písm. g) OSP, t. j. že vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo súd bol nesprávne obsadený.

Podľa názoru ústavného súdu má právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa najprv a predovšetkým najvyšší súd ako súd dovolací (k podobným záverom už ústavný súd dospel vo veciach napr. m. m. III. ÚS 114/2010, III. ÚS 199/2010, III. ÚS 462/2011).

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ svoje námietky uplatnil v sťažnosti podanej ústavnému súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie ešte skončené, bolo dôvodné sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu odmietnuť pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, bude ešte rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Podanie dovolania a súbežne s ním aj podanie sťažnosti ústavnému súdu navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 358/09, III. ÚS 114/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto mimoriadnom opravnom prostriedku.

Ústavný súd sa v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľa prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd majúc na zreteli účel základného práva

na súdnu ochranu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní bude sťažovateľovi lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozsudku krajského súdu č. k. 18 Co/71/2012-454 zo 16. januára 2013 (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2013